Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Stalna konferencija gradova i opština

Savez gradova i opština Srbije

PRAVNE NOVOSTI

Bilten SKGO za propise od značaja za lokalnu samoupravu

God. IV, br. 12 — Beograd, 13. oktobar 2021. godine

ZAKON O ZAŠTITI OD BUKE U ŽIVOTNOJ SREDINI

NOVO

- ✓ Predmet i primena Zakona i subjekti zaštite životne sredine
- ✓ Mere i uslovi zaštite od buke u životnoj sredini i zvučna zaštita
- ✓ Obaveza JLS da izrađuje strateške karte buke i akcioni plan zaštite od buke
- ✓ Merenje buke u životnoj sredini
- ✓ Nadzor i ovlašćenja komunalne milicije
- ✓ Kaznene odredbe

NAJVAŽNIJE ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA JLS

PREDMET I PRIMENA ZAKONA I SUBJEKTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Zakonom je definisan predmet uređenja Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, kao i polje primene ovog zakona, a izvršeno je i razgraničenje sa srodnim oblastima tako što je regulisano na šta se ovaj zakon ne odnosi. Shodno tome, **Zakonom se uređuju**: subjekti zaštite životne sredine od buke; mere i uslovi zaštite od buke u životnoj sredini; merenje buke u životnoj sredini; pristup informacijama o buci; nadzor i druga pitanja od značaja za zaštitu životne sredine i zdravlje ljudi. Takođe, propisano je da se odredbe ovog zakona odnose na buku u životnoj sredini kojoj su izloženi ljudi posebno u izgrađenim područjima, javnim parkovima ili drugim tihim zonama u aglomeracijama, u tihim zonama izvan naselja, u blizini škola, bolnica i drugih objekata, zona osetljivih na buku, a koja potiče od rada izvora buke u smislu ovog zakona.

Veoma jasno je utvrđeno da se odredbe ovog zakona ne primenjuju na buku: koja nastaje na radnom mestu i u radnoj okolini; koja nastaje u prevoznom sredstvu; koja potiče od vojnih aktivnosti i aktivnosti na zaštiti od elementarnih nepogoda, prirodnih i drugih udesa; od aktivnosti u domaćinstvu ili buku iz susednog domaćinstva iz stana ili drugog prostora koji se koristi za te namene; kojoj su izloženi oni koji je stvaraju; od domaćih i divljih životinja. Odredbe ovog zakona se ne primenjuju na buku koja potiče od zvučnog oglašavanja zvonima ili elektroakustičkim uređajima iz verskih objekata, kao i na buku od vazduhoplova u meri u kojoj je zaštita od buke od vazduhoplova uređena drugim posebnim zakonom i propisima u oblasti vazdušnog saobraćaja.

Ovu uslugu SKGO realizuje u okviru projekta „Institucionalna podrška SKGO – treća faza“, koji podržava Vlada Švajcarske

Zakonom je utvrđeno da se zaštita od buke u životnoj sredini obezbeđuje utvrđivanjem uslova i preduzimanjem mera zaštite od buke koji su deo integralnog sistema zaštite životne sredine i odnosi se na: 1) prostorno, urbanističko i akustičko planiranje; 2) zvučnu zaštitu; 3) stratešku procenu uticaja planova i programa, odnosno procenu uticaja projekata na životnu sredinu, kao i na izdavanje dozvole za izgradnju i rad postrojenja, odnosno obavljanje aktivnosti; 4) propisivanje graničnih vrednosti indikatora buke u životnoj sredini; 5) akustičko zoniranje; 6) izradu strateških karata buke; 7) izradu akcionih planova zaštite od buke u životnoj sredini; 8) merenje i ocenu nivoa buke u životnoj sredini; 9) procenu štetnih efekata buke na zdravlje ljudi; 10) informisanje javnosti o buci u životnoj sredini i njenim štetnim efektima.

Propisano je da zaštitu od buke, u okviru svojih ovlašćenja, obezbeđuje Republika, autonomna pokrajina, **jedinica lokalne samouprave, odnosno grad Beograd**, preduzeće, pravna lica i preduzetnici, koji u obavljanju privredne delatnosti emituju buku, kao i vlasnici, upravljači i koncesionari izvora buke, naučne i stručne organizacije i druge javne službe.

U cilju obezbeđivanja zaštite od buke u životnoj sredini na svojoj teritoriji, prema Zakonu, **nadležnosti JLS su da**:

1) **utvrđuje mere i uslove zvučne zaštite u planovima, programima i projektima**, uključujući i one na koje daje saglasnost u postupku strateške procene uticaja, procene uticaja projekata na životnu sredinu, odnosno u postupku izdavanja integrisane dozvole za rad postrojenja i aktivnosti;
2) **vrši akustičko zoniranje, određuje tihe zone, kao i mere zabrane i ograničenja na svojoj teritoriji i to odlukom nadležnog organa**, u skladu sa ovim zakonom;
3) **uređuje mere i uslove zvučne zaštite i korišćenja izvora buke u stambenim i stambeno poslovnim objektima kao i u poslovnim objektima**, u zonama za stanovanje u kojima se obavlja delatnost koja bukom ometa i uznemirava stanovništvo na svojoj teritoriji, odlukom nadležnog organa u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima;
4) **obezbeđuje finansiranje i sprovodi monitoring buke u životnoj sredini na svojoj teritoriji**;
5) **vrši nadzor i kontrolu primene mera zaštite od buke u životnoj sredini**, za sve objekte za koje dozvolu za izgradnju izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Poslove iz tačaka 1), 2), 4) i 5) JLS obavlja kao poverene poslove. Koji organi i službe će biti nadležne za obavljanje ovih poslova određuje JLS svojim aktom.

Kao poverene poslove, jedinica lokalne samouprave koja predstavlja aglomeraciju izrađuje i revidira strateške karte buke i dostavlja ih Agenciji, a takođe izrađuje, revidira i sprovodi akcioni plan i dostavlja ga Ministarstvu i Agenciji.

Zakonom je propisano da su subjekti zaštite životne sredine od buke, a time i JLS, odgovorne za svaku aktivnost kojom se prouzrokuje izloženost buci iznad graničnih vrednosti ili za ne preduzimanje propisanih mera zaštite od buke u životnoj sredini. Takođe, subjekti zaštite životne sredine od buke dužni su da međusobno sarađuju u donošenju odluka i sprovođenju mera, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

MERE I USLOVI ZAŠTITE OD BUKE U ŽIVOTNOJ SREDINI

Preventivne mere zaštite od buke odnose se, pre svega, na oblast planiranja i izgradnje.

U prostornim i urbanističkim planovima obezbeđuju se mere i uslovi zaštite od buke, a naročito međusobni prostorni raspored infrastrukture, industrijskih, stambenih, rekreacionih i drugih objekata, kao i akustičko zoniranje i utvrđivanje posebnih režima korišćenja tih područja. Planovi i programi na koje se primenjuju propisi kojima se uređuje postupak strateške procene uticaja na životnu sredinu sadrže procenu nivoa buke i mere zaštite od buke u životnoj sredini.

U postupku procene uticaja projekata na životnu sredinu predviđaju se mogući neposredni i posredni štetni uticaji buke na životnu sredinu. U studiji o proceni uticaja na životnu sredinu utvrđuju se uslovi i mere kojima se štetni uticaji buke mogu sprečiti, smanjiti ili otkloniti u skladu sa zakonom kojim se uređuje procena uticaja na životnu

sredinu. Uslovi za rad postrojenja i aktivnosti za koja se izdaje integrisana dozvola sadrže mere zaštite od buke u skladu sa zakonom kojim se uređuje integrisano sprečavanje i kontrola zagađivanja životne sredine.

Pri projektovanju, građenju i rekonstrukciji stambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih objekata, objekata saobraćajne infrastrukture (putevi, železnica i aerodromi) i industrijskih objekata, moraju se sprovesti mere zvučne zaštite, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima.

U postupku tehničkog pregleda i izdavanja upotrebne dozvole za objekte, projekte za koje nije potrebna izrada procene uticaja na životnu sredinu, za projekte za koje je izrađena studija o proceni uticaja na životnu sredinu utvrđuje se ispunjenost mera zvučne zaštite u skladu sa tehničkim propisima i standardima.
U cilju utvrđivanja nivoa buke u životnoj sredini, za procenu i predviđanje nivoa buke i efekata buke, izradu strateških karata buke i planiranje mera zaštite od buke koriste se indikatori buke. Indikatori buke se utvrđuju merenjem, proračunom ili procenom.

Nosilac izrade prostornih i urbanističkih planova vrši akustičko zoniranje unošenjem podataka o akustičkim zonama u postojeće referentne karte i grafičke prikaze prostornih i urbanističkih planova, odnosno određivanjem akustičkih zona, u skladu sa zakonom kojim se uređuju planiranje i izgradnja. Zakonom je utvrđeno da je **akustička zona područje** na čijoj je celoj površini propisana jedinstvena granična vrednost indikatora buke. Predviđeno je da se u akustičkim zonama i tihim zonama u aglomeracijama i izvan naselja, ograničava se ili zabranjuje upotreba izvora buke, odnosno obavljanje aktivnosti koje prouzrokuju buku iznad propisanih graničnih vrednosti, a **odluku o ograničenju upotrebe izvora buke donosi jedinica lokalne samouprave, na osnovu određenih akustičkih zona**. Metodologija za određivanje akustičkih zona biće uređena podzakonskim propisom koji će doneti ministar, a određivanje akustičkih zona će se izvršiti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog podzakonskog akta.

Ugostiteljski objekat u kojem se emituje muzika ili izvodi zabavni program, dužan je da obezbedi propisane uslove i mere zvučne zaštite propisane ovim zakonom i propisima kojima se uređuje oblast ugostiteljstva. **Predviđeno je da kontrolu i merenje nivoa buke iz ugostiteljskih objekata vrši komunalni milicionar uređajem za merenje buke**. Zakonom je propisano da **jedinica lokalne samouprave posebnim aktom bliže utvrđuje način kontrole nivoa buke za ugostiteljske objekte u kojima se emituje muzika ili zabavni program.**

Jedinice lokalne samouprave odlučuju o održavanju javnih skupova, zabavnih i sportskih priredbi i drugih aktivnosti na otvorenom i u zatvorenom prostoru, koje mogu dovesti do prekoračenja propisanih graničnih vrednosti buke. Ovom odlukom JLS određuje ulice, delove ulica i naselja i druge lokacije namenjene za te svrhe, kao i mere zvučne zaštite u vreme održavanja. Mere zvučne zaštite određuje jedinica lokalne samouprave na zahtev organizatora javnog okupljanja ili aktivnosti. Zakonom je predviđeno da je organizator aktivnosti dužan da zahtev za održavanje javnog skupa i drugih aktivnosti na otvorenom ili u zatvorenom prostoru, podnese u roku koji ne može biti kraći od 20 dana od početka održavanja navedenih aktivnosti. Održavanje aktivnosti, u skladu sa propisima o javnim okupljanjima, nadležni organ ne može odobriti bez akta jedinice lokalne samouprave o utvrđenim merama zvučne zaštite.

OBAVEZA JLS DA IZRAĐUJE STRATEŠKE KARTE BUKE I AKCIONI PLAN ZAŠTITE OD BUKE

Zakonom je utvrđeno da je **strateška karta buke** karta koja je izrađena za opštu procenu izloženosti buci određenog područja od različitih izvora buke ili za ukupna predviđanja izloženosti buci na tom području, dok je **akcioni plan zaštite od buke u životnoj sredini** plan koji se izrađuje sa ciljem upravljanja bukom i efektima buke uključujući mere za smanjenje buke kada je to potrebno.

Zakonom je propisano da **strateške karte buke za aglomeracije izrađuje jedinica lokalne samouprave u saradnji s drugim subjektima zaštite životne sredine. Nadležni organ jedinica lokalne samouprave usvaja strateške karte buke za aglomeraciju**. **Ova zakonska obaveza uvedena je za JLS sa preko 100.000 stanovnika. Rok za izradu strateških karata za aglomeracije je najkasnije do 30. juna 2024. godine i revidirati najkasnije do 30. juna 2027. godine.** Zakonom je propisano da izrađene strateške karte buke se dostavljaju Agenciji. Strateške karte buke se

pregledaju i, ako je potrebno, revidiraju svakih pet godina. Strateške karte buke koriste se kao osnova za izradu akcionih planova i kao sredstvo za obaveštavanje javnosti o nivou buke u životnoj sredini i štetnim efektima buke.

Akcioni plan zaštite od buke u životnoj sredini za aglomeracije izrađuje jedinica lokalne samouprave, u saradnji sa drugim subjektima zaštite. Usvojeni akcioni planovi se dostavljaju Agenciji. Akcioni planovi se pregledaju i ako je potrebno revidiraju u slučaju značajnih promena koje utiču na stanje buke, a najmanje svakih 5 godina. **Rok za donošenje akcionih planova zaštite od buke u životnoj sredini je najkasnije godinu dana od usvajanja strateških karata buke.**

Sadržinu i metode izrade strateške karte buke i akcionog plana, kao i način njihove izrade i prikazivanja javnosti bliže će urediti ministar i ministar nadležan za poslove saobraćaja.

MERENJE BUKE U ŽIVOTNOJ SREDINI

Prema Zakonu, **jedinica lokalne samouprave** obezbeđuje monitoring buke koji se vrši sistematskim praćenjem indikatora buke.

Zakonom je propisano da **merenje buke u životnoj sredini može da vrši ovlašćeno pravno lice ako ispunjava propisane uslove**, dok **merenje buke poreklom iz ugostiteljskih objekata** pored ovlašćenog pravnog lica, **može da vrši JLS preko komunalne milicije**.

Ministarstvo odlučuje o ispunjenosti uslova da li neko pravno lice može da vrši merenje buke u životnoj sredini. U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona ministar treba da donese propis kojim će bliže propisati uslove koje stručna organizacija mora da ispunjava za merenje buke u životnoj sredini, potrebnu dokumentaciju, postupak ovlašćivanja, sadržinu rešenja o ovlašćivanju, kao i sadržinu, obim i rok važenja izveštaja o merenju buke. Nakon donošenja ovog propisa, a u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu, pravna lica i preduzetnici koji su do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljali poslove merenja buke na osnovu ovlašćenja izdatih u skladu sa važećim propisima dužni su da pribave ovlašćenje za merenje buke.

U pogledu merenja buke poreklom iz ugostiteljskih objekata, zakonom je predviđeno da taj monitoring može da vrši komunalni milicionar jedinice lokalne samouprave, etaloniranim uređajima za merenje buke u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje metodologija merenja buke, a u skladu sa odlukom organa jedinice lokalne samouprave. Organ jedinice lokalne samouprave u kome je zaposlen komunalni milicionar koji je vrši poslove merenja buke mora da poseduje i akreditaciju, u skladu sa posebnim zakonom. Uslovi koje treba da ispunjava komunalni milicionar da bi mogao da vrši poslove merenja buke biće propisani podzakonskim propisom koji će doneti Ministar.

Podaci iz monitoringa buke, strateške karte buke i akcioni planovi su deo jedinstvenog informacionog sistema životne sredine u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine. Agencija dostavlja Evropskoj komisiji podatke iz strateških karata buke i sadržaj akcionih planova, a metodologiju za izradu i vođenje informacionog sistema buke bliže će urediti ministar.

NADZOR I OVLAŠĆENJA KOMUNALNE MILICIJE

Zakonom je propisano da nadzor nad radom jedinice lokalne samouprave, u vršenju poverenih poslova vrši Ministartsvo. Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih za njegovo izvršavanje vrši Ministarstvo preko inspektora za zaštitu životne sredine u okviru delokruga utvrđenog ovim zakonom.

Jedinica lokalne samouprave vrši inspekcijski nadzor nad izvršavanjem poslova poverenih ovim zakonom preko inspektora.

Zakonom je propisano da je **komunalna milicija**, pored ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuju poslovi i ovlašćenja komunalne milicije, **posebno ovlašćena i da vrši merenja nivoa buke poreklom iz ugostiteljskih objekata**. U slučaju kada pri izvršenom merenju nivoa buke iz ugostiteljskih objekata utvrdi prekoračenje propisanih graničnih vrednosti buke, **komunalni milicionar je ovlašćen da**:

1) izda prekršajni nalog, odnosno podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje ustanovljene ovim zakonom;
2) izda usmeno naređenje kojim nalaže mere za smanjenje buke u životnoj sredini ili zabrani emitovanje buke u životnoj sredini iznad propisanih graničnih vrednosti;
3) privremeno oduzme predmete (emitera buke) koji su pribavljeni, upotrebljeni ili nastali kršenjem propisa vezanih za zaštitu od buke u ugostiteljskim objektima;
4) podnese inicijativu inspekciji za zaštitu životne sredine za izricanje mere zabrane upotrebe izvora buke ili zabrane obavljanja delatnosti u ugostiteljskom objektu kada se vlasniku, odnosno korisniku objekta privremeno oduzme predmet/emiter buke/koji je pribavljen, upotrebljen ili nastao kršenjem propisa vezanih za zaštitu od buke u ugostiteljskim objektima;
5) naredi druge mere u skladu sa zakonom koji uređuje komunalnu miliciju, odnosno inspekcijski nadzor.

Zakonom su utvrđena prava i dužnosti inspektora, kao i ovlašćenja u vršenju inspekcijskog nadzora. Predviđeno je da inspektor može u vršenju inspekcijskih poslova da predloži oduzimanje ovlašćenja za obavljanje poslova merenja buke, ukoliko se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa izdatim ovlašćenjem.

Na rešenje inspektora može se izjaviti žalba ministru zaštite životne sredine. Žalba se izjavljuje u roku od 15 dana od dana prijema rešenja. Žalba ne zadržava izvršenje rešenja. O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda, koje je doneto u vršenju poverenih poslova, rešava ministar.

KAZNENE ODREDBE

U kaznenim odredbama predviđene su sankcije za prekršaje za pravna lica, kao i za odgovorna lica u organu uprave, lokalne samouprave, odnosno organizaciji koja vrši javna ovlašćenja, za povredu odredaba ovog zakona. Visina sankcija je usklađena sa odredbama Zakona o prekršajima.

Pored izrečene novčane kazne za prekršaj, pravnom licu se može izreći i zaštitna mera oduzimanja predmeta koji su upotrebljeni ili namenjeni za izvršenje prekršaja, odnosno koji su nastali izvršenjem prekršaja.

VAŽENJE I PRIMENA

Narodna skupština Republike Srbije donela je Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini 7. oktobra 2021. godine koji je objavljen u „Službenom glasniku Republike Srbije“ 8. oktobra 2021. godine („Sl. glasnik RS“, br. 96/2021), a **stupa na snagu 16. oktobra 2021. godine.**

Urednik biltena Pravne novosti: Maja Stojanović Kerić, šef Odeljenja za pravni sistem lokalne samouprave
Kontakt: mailto:maja.stojanovic@skgo.org i 011/735-79-35

Možete nas pratiti i preko:

Ovu uslugu SKGO realizuje u okviru projekta „Institucionalna podrška SKGO – treća faza“, koji podržava Vlada Švajcarske